

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMÉGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetemi tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon.

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adjuk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árakban szerint. Nyílt-tér so a 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10.489. szám.

Kossuth Ferenc.

(Születésnapján.)

Kossuth Ferenc miniszter, az országos függetlenségi és 48-as párt elnöke hétfőn ülte meg 68-ik születési napját. A minisztert ez alkalomból az ország minden részéből számtalan üdvözlő-levelel, távirattal árasztották el. Az országos függetlenségi és negyvennyolcas párt délután fél egy órakor küldöttségben kereste fel a gyengélkedő minisztert lakásán. Ott voltak Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter, Günther Antal igazságügyminiszter, Sztéryni József, Tóth János és Meskó László államtitkár is.

A küldöttséget Thaly Kálmán a függetlenségi párt tiszteletbeli elnöke vezette, aki igen szép beszédben üdvözlötte az ágyban fekvő minisztert.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter az üdvözlő beszédre a következőkkel válaszolt:

Kedves régi barátom, igen tisztelt barátaim! Meghatottan köszönöm meg a ti szerencsekívánságaitokat és tiszta szívvel köszönöm meg azt a bizalmat és ragaszkodást is, amelyet ma nekem kifejeztetek és amelyet — remélem — meg is fogtok tartani irántam. Ebből a bizalomból meritem az erőt arra, hogy hazánk szolgálatában továbbra is teljesíthessem kötelességemet.

Mi tagadás benne, érzem az évek súlyát vállamon. Nagyon jól tudom azt is, hogy életutamnak hátralevő részét bizony már sárguló levelek fedik, de arról biztosíthatlak titeket, hogy mindaddig, amíg az uristen nekem erőt ad a munkára, nem fogom elhagyni azt a helyet, amelyet kiszemelt számomra a gondviselés és amelyen egész erőmmel iparkodom mindig szolgálni nemcsak a hazámat, hanem elveinket is. Arról azt hiszem titeket biztosítanom sem kell, hogy nincsen olyan helyzet a világon, amely engem elveink iránti hűségemben képes lenne megtántorítani. De erre nincsen is szükség, mert erős meggyőzőselem, hogy magyar hazánknak teljes erejét csakis a függetlenségi elveknek diadalra jutása bírja kifejteni, valamint hogy különösen azon nehéz helyzetben, amely a velünk egy uralkodó alatt élő államban — úgy

látszik — állandósul, az uralkodóháznak is legnagyobb és legbiztosabb támasza, nézetem szerint az erős, egységes és hatalmas Magyarország.

Tisztelt barátaim! Mikor hazajöttem azt hittem, hogy hivatalom abban fog kimerülni, hogy elveinket hirdessem, azoknak tisztaságát megőrizzem és fenntartsam az országban a vágyódást is aziránt, hogy ezek megvalósítására törekedjenek. De az uristen másképpen akarta és egészen váratlanul a függetlenségi párt, mint többség, az alkotás terére kellett, hogy lépjen. Azokat a nehéz feladatokat kellett hogy teljesítsük, amelyek egy alkotmányos többségnek kötelességét képezik és ebben a nehéz helyzetben meg kellett találnunk a helyes utat. Amikor csak hirdettük, nem tettünk külső löbbséget elveink között. Magam is adtam sokszor kifejezést annak az igazságnak, hogy elvek dolgában olyannak kell lennie a meggyőződésnek, mint a becsület dolgában, t. i. a mint nincsenek árnyalatok a becsületben, éppen úgy nem lehetnek árnyalatok az elvekben sem. De amikor nem az elvek hirdetéséről, hanem azok megvalósításáról van szó, igen természetes, hogy az emberek számolnia kell a helyzettel és a lehetőségekkel, mert ha ezt nem teszi, ennek nem az lesz a következménye, hogy az összes elveket valósíthatjuk meg, hanem az, hogy az összes elvek közül egyetlen-egy sem valósíthatunk meg, sőt, hogy a helyzetet annyira megrosszabíthatjuk, hogy elveink megvalósításának a lehetőségét megszire kitoljuk. Az adott helyzet nehézségei között tehát meg kellett találnunk azt a középutat, amely abban rejlik, hogy egyrészt elveinkből nem adunk fel semmit, másrészt egész erőnket elveink azon részének a megvalósítására összpontosítjuk, amelyeknek a megvalósítása elé legyőzhetlen akadályok nem gördülnek. Az uristen ebben a tekintetben jóságos irántunk. Függetlenségi elveink felerészbe közgazdasági jellegű olyan, amely nincs ellentétben a létező kormányzati alappal és amelyet a velünk szövetségben álló 67-es pártok is magukéva tehetnek, mert hisz a hatvanhetes törvények sem zárják ki sem az önálló bankot, sem az önálló vámterületet. Nincsen tehát elvi akadály annak, hogy a velünk

szövetkezett pártok is magukéva ne tegyék a mi programunknak azt a felét, amely pedig az egésznek igen becses fele, mert ha ez az anyagi fél megvalósul, a politikai másik fél is nagyon előre halad a megvalósulás terén. Csupán az az akadály forog fenn még ez időszereint, hogy amíg ezek a kérdések a függetlenségi pártnál elvi kérdések, addig a többi pártoknál oportunitási és anyagi haszon kérdések. Mivel azonban az anyagi haszon kérdése és az oportunitás teljességgel nem mond ellent minden körülmények között az elvi álláspontnak nem tartom lehetetlennek a kettőnek az összegyeztetését, ami által lehetségessé fog válni a mai szövetkezett pártok egymás közötti viszonyának még szorosabbá tétele. Ennek azután az lesz a következménye, hogy nemcsak egy, bár többségben lévő és hatalmas párt fogna követelni a közgazdasági téren a teljes önállóságot, hanem az összes alkotmányos alapon álló pártok ezek háta mögött az egész magyar nemzet. Egyébiránt már többször kijelentettem, hogy elveink politikai részének ez időszereinti megvalósítása igen nagy akadályokba ütközik, bár remélhető, hogy ezen a téren is el lesz érhető egy bizonyos haladás azzal, hogy a magyar nemzet és a magyar király egészen megértik egymást.

Az anyagi téren azonban semmi elvi akadály nincsen s ezért én leghatározottabban ragaszkodom az önálló nemzeti bank és az önálló vámterület megvalósításához. Amennyi erő van bennem, amennyi munkakör jut a számomra: mindezt az erőt, hatalmat és munkakört oda koncentrálok, hogy elveinknek ezt a két igen fontos részét az uralkodó alkotmányos hozzájárulásával megvalósíthassam.

Ha ez nekem sikerül tisztelt barátaim, úgy az csak a ti támogatásokkal és az egész ország támogatásával lehetséges. S itt lehetetlen meg nem jegyeznem, hogy éppen most minden igaz függetlenségi embernek arra kell vigyáznia, hogy a függetlenségi párt ne morzsolódjék szét, mert csak akkor bírunk célt érni, ha egy erős és nagy falanx áll a hátunk mögött. Mindenkinek tehát valóban hazafias kötelessége, hogy egyik vagy másik kérdésben esetleg eltérő véleményét magában le-

küzdje és szeme előtt tartsa azt a szent célt, amely minden függetlenségi ember lelkét kell hogy melegítse, hogy t. i. megvalósítsuk elveinknek azt a részét, amely hazánkat gazdaggá, mint gazdag országot boldoggá, mint gazdag és boldog s ennél fogva hatalmas országot pedig függetlenné teszi.

Tisztelt barátaim! Látjátok én nagyon nyílt kártyákkal játszom. Mint pártvezér is, mint miniszter is nyíltan megmondom, hogy az önálló magyar nemzeti bank és az önálló magyar vámterület létrehozásán munkálkodom. Teszem ezt abban a meggyőződésben, hogy ezzel nemcsak hazámat szolgálom, hanem mint magyar királyi miniszter a magyar koronát is. Ez az erős meggyőződés, csak adjon Isten nekem hozzá egészséget, ami bizony — fájdalom — nem sok van. De ha testem meg is török, lelkemben sem a hazafiság, sem a tetterő e fizikai fájdalomnak következtében nem csökken és mint látjátok, reggeltől estig dolgozom, bármennyire szenvedek. Még egyszer köszönöm igen szíves megjelenéseiteket és kérlek, tartsatok meg szeretetetekben. (Helyeslés és taps).

Politikai helyzet.

Budapest, november 20.

A balpártban nagy az elkeseredés és elkedvetlenedés a tervezett ellenzéki blokk meghiusulása miatt, a mit leginkább annak tulajdonítanak, hogy nincs meg az egységes pártvezetés, a mi egy erőes elnök körültekintő vezetése nélkül el sem is képezhető. Annak tulajdonítható az is, hogy a képviselőházban napok óta folyó költségvetési vitához a balpártiak közül eddig csak Farkasházi Zsigmond iratkozott fel, a ki a csütörtöki ülésen, olyan súlyos vádakkal illette a kormányt és a képviselőházat, hogy beszédét nemcsak az elnök, de a jelenvolt honatyák is zajos tiltakozásokkal szakították félbe és mikor a vádak bizonyítását követelték, sarokba szorítva azzal tért ki a követelések elől, hogy: a részletekre nem emlékszem.

A költségvetési vita különben elég csendes és nyugodt mederben folya, ha a horvátok folyton nem okvetetlenkednének; azonban ezek szándékos garázdálkodását és folyton horvát nyelven tartott hosszú beszédei a képviselőház már meg sem hallgatja, hanem mindjárt a beszéd elején kivonulnak a folyósra és az elnökön és jegyzőkön kívül, csupán néhány

nemzetiségi képezi a hallgatóságot. Szobakerült a napokban, hogy a vita gyorsítása szempontjából megteszik a sürgősségi indítványt, mely a Ház ülésének meghosszabbítását jelentené. Justh Gyula elnök az indítvány benyújtása mellett nyilatkozott, míg Hoytsy Pál, a függetlenségi párt ügyvezető alelnöke feleslegesnek tartja, mert az a nézete, hogy a rendes gyűlések keretében is végezhetnek majd a kellő időben, a költségvetés tárgyalásával.

Mig a Házban most a legélénkebb élet uralkodik, addig a kiküldött bizottságok is serényen folytatják munkálkodásukat; a pénzügyi és földmívelésügyi bizottság a hét folyamán négy fontos törvényjavaslattal foglalkozott: a bécs—pozsonyi villamos vasút, a honvédség ismétlődő fegyverreinek költségéről, az adóreform és a börtörvényről szóló javaslattal.

A földmívelésügyi bizottság ülésén Darányi miniszter rövid felvilágosítása után a börtörvényről szóló javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadták. A pénzügyi bizottságban a bécs—pozsonyi villamos vasútról szóló javaslat nagyobb vitát provokált, melyet Holló Lajos, Semsey László gróf, Sághy Gyula és Sziklay Ottó felszólalásai után a közlekedésügyi bizottság módosításával elfogadták. — A m. kir. honvédség részére megrendelt ismétlődő fegyverek beszerzéséről fölmerült költség fedezéséről szóló törvényjavaslatot, Wekerle miniszter felszólalása után általánosságban úgy, mint részleteiben elfogadták. Az adóreform javaslatot Hoytsy Pál előadó ismertette; a bizottság többek felszólalása után a javaslatot általánosságban elfogadta, a részletes tárgyalást pedig későbbre halasztotta, a mikor első sorban a földadó kerül majd napirendre.

Mig az ország belsejében a hangulat az egész politikai vonalon elég nyugodnak mondható, addig kívülről nyugtalanító hírek érkeznek. Szerbia változatlanul folytatja fegyverkezését, a miért az egész szerb kormány lemondását beadni készül, mert a mesterségesen szított népszennvedéllyel szemben a felelősséget vállalni nem akarja; Oroszországban is toborzó irodát nyitottak és állítólag már kétezer kiszolgált orosz katona jelentkezett a szerb zászló alá háboru esetére. Montenegró is Szerbiát támogatja és a két kis hatalom valószínűleg mindent elkövet, hogy Ausztriát a megtorló lépésekre kényszerítse. A legközelebbi eseményekről a következőkben számolhatunk be:

A kis Szerbia és a kis Montenegró folytatják háborus készülődéseiket. Ausztria-Magyarország követe, Forgách gróf által megnyugtató felvilágosításokat kért a szerb kormánytól, a mely már eközben beadta a lemondását. Montenegró valószínűleg tüntet háborus hangulatával. Ágyuit felvontatja a hegyormokra és Cattarró felé irányítva csövüket — fenyegetőzik.

Megerősítik a hírt, hogy a St. Georg osztrák-magyar hadihajó legénységét montenegróiak megtámadták. A hadihajó most Theodoso előtt horgonyoz. Állítólag majdnem valamennyi matróz megsebesült s közülük néhányan súlyosan. A támadás akkor történt, a mikor a haditenge-

részek szabadságról tértek vissza Cattarróból Theodosoba. Az összeütközés részletei felől még nem érkeztek hírek.

Czettinéből jelentik, hogy Czettinje és Cattaro között a táviró-összeköttetés megszakadt. A montenegróiak a Lovce-hegyre ágyukat vontatnak fel. A Lovce-hegy uralja Cattarót. A Dugo-hegyszorost, amelyen át Montenegróból Hercegovinába lehet átkelni, 8000 montenegrói katona szállotta meg.

A montenegrói határon a katolikus templomok egyházi kincseit az ország belsejébe szállítják.

Mi sem természetesebb, minthogy e riasztó hírekkel szemben Ausztria sem maradhatot tétlen, hanem szintén megteszi a maga óvintézkedéseit, de azért azok a hírek, amelyek néhány hadtestnek mozgósításáról vagy egyéb kivételes katonai intézkedésekről forgalomba hoztattak, minden alapot nélkülöznek. A hadügyi vezetőség mindössze arra érezte magát indítva, hogy a különböző hadkiegészítő kerületek csapátrészeiből álló 15. hadtestet a fölemelt békeállománnyra helyezze, mi századonként 36 főnyi szaporodást tesz ki, a többi 14 hadtestet ez az intézkedés nem érinti. A boszniai és hercegovinai határcsapatok állomásának ily módon eszközölt jelentéktelen felemelését főképen az a körülmény idézte elő, hogy a határszéli lakosság a délkeleti szomszédos országokban egyre fellépő agitációnál, különösen a bandák fenyegető szervezkedésénél fogva a megvédés szükségét fokozottan érzi. A hadügyi vezetés elodázhatlan kötelességének tartotta a lakosságot hathatós módon biztosítani. Ehhez azonban a fogyatékos határszéli védőrségek elégtelenek. Hogy a farsztó biztonsági szolgálatot a légenység tulterhelése nélkül lehessen ellátni és hogy a lakosságnak feltétlen biztonság érzete nyújtassék, szükségessé vált ez idő szerint a boszniai és hercegovinai határterületeken való csapatoknak ezen lényegtelen megerősítését foganatosítani.

Jó forrásból vett értesülés alapján hozzátehetjük, hogy a hadügyi vezetőség a határ- és biztonsági szolgálathoz, feltétlenül szükséges minimumra szorítkozik. Minden lehetséges engedményt nyújt e tekintetben. Csúpan a legfiatalabb tartalék-évfolyam és a póttartalékosok három legfiatalabb évfolyamának behívása, tehát csaknem kizárólag nőtlen emberek behívása van tervbe véve. Az idősebb évfolyamok és így a családfenntartók megkíméltetnek. De még ebben a terjedelemben is a behívások csak a legszükségesebbre szoríttatnak és a béke idején járó minden könnyítés megadatik. A legfiatalabb tartalékévfolyam csak addig marad aktív, míg a behívott póttartalékosok kellőképpen kiképezetnek. A behívottak a számos foglalkozási ág által nyomasztólag érzett fegyvergyakorlatok alól felmentetnek. Különösen hangsúlyozandó, hogy nem mozgósításról van szó, még csak részleges mozgósításról sem, hanem csak az állomány fel-emeléséről az 1883. évi XVIII. t.-c. értelmében.

A vetések állása.

A vetések állása és a mezőgazdaság állapota 1908. évi november hónap 15-én a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések alapján a következő volt:

A hosszantartó nyári és őszi száraz, egészben véve abnormális időjárásnak a káros hatása észlelhető az országban mindenütt. A korán, minden átmenet nélkül bekövetkezett téli időjárás, melyet az ország nagyobb részében e hónap 4—14. között csapadék (eső és hó) előzött meg, szintén érezteti káros befolyását a növényzetnél és különösen a csirában lévő magvaknál, amelyek jóformán csak az utóbbi csapadékra indultak fejlődésnek. Általában az utóbbi eső illetve hó nedvességétől a legjobb hatást remélték és ime kétséges, hogy a csirába hajtott magvak kibírák-e a zord időt.

A korai hideg idő káros hatását érzi ez egész ország, de a gazdasági munkálatok sem nyerhettek befejezést. Elég sok helyen ugyanis künn van még a takarmányrépa, itt-ott a cukorrépa és szórványosan a burgonya is, a tengeriszár levágásával és behordásával sem készültek mindenütt s különösen sok még a szántani és néhol a vetni való is. A szőlők befödésével éppen, mert a szüret a rendes időszagnál hosszabbra nyúlt, szintén sok helyen elkéstek, legtöbb helyen megkéstek azonban a szántás és vetési munkálatokkal és ha az időjárás kedvezőbbre nem fordul, az őszi tevékenységük országszerte ismét kisebb lesz, különösen pedig a Felvidéken, részben azonban a Duna jobbpartján és itt-ott az Alföldön is. A Királyhágón túli vármegyékben a vetés nagyobb részével elkészültek, hasonlóan az Alföld déli felében, csak hogy itt is, mint általában mindenütt az országban, csakis a nagyon korai gabonavetések keltek ki és különbözően is állanak. Az utóbbi csapadéknak, mely az ország déli felére kisebb részben a nyugati részekre is kiterjedt, jó hatását remélték általában, mert a késői vetések kelni kezdtek, illetve legtöbbnyire éppen csirázásba jutottak, midőn a november hónap 15-én bekövetkezett erős északi szél dermesztő hidege teljesen megakadályozta a vetéseket zsenge fejlődésükben, ami annál kedvezőtlenebb, mert a vetések nagyobb részben hótakaró nélkül állanak, általában enyhébb és csapadékdús időjárásra országszerte szükség van.

A korai őszi gabonafélék tűrhőtően, részben kielégítően állanak a Tisza, Maros szögén, Duna-Tisza közének alsó részében és végül a Királyhágón túli vármegyék nagy részében. Általában gyengék a koraiak a Duna bal- és jobbpartján, a Tisza jobb és részben a Tisza balpartján.

A repcevetések miatt is sok a panasz, egyrészt rosszul kelt, másrészt hernyó és bolha tömérdék pusztítást okozott. Kiszántások is történtek már, részben azonban a miatt is, hogy a nagy szárazság következtében a repce elvesztette csiraképességét. A nagy szárazság miatt férgek és egerek mindinkább mutatkoztak és néhol már tetemes

károkat is okoztak. A jóság a korai istállózás által idő előtt fogyasztja a takarmánytermést, így tehát a szűk takarmánytermés következtében, különösen ha a korán beállott téli időjárás tartós lesz: a tél folyamán a remélnél jóval több erőtakarmanyra lesz szükség. A legelők és rétek teljesen kopárak.

LEGUJABB.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, november 21.

Tegnap este Anglia, Olaszország, Németország, Oroszország képviselői a szerb kormánynál barátságosan interviuáltak abban az irányban, hogy a szerb csapatok a szomszéd monarchiával való jó viszony érdekében a határtól vonassanak vissza és esetleges bandaképzések akadályoztassanak meg. A miniszterelnök kijelentette a nagyhatalmak képviselői előtt, hogy a határon nincsenek szerb csapatok és hogy bandák egyáltalán nem alakultak. A szerb királyi kormány, mint eddig, ugye zentul is gondoskodni fog arról, hogy a bandák képződését lehetlenné tegye. A miniszterelnök felhasználta az alkalmat, hogy a nagyhatalmak képviselőinek figyelmét a szerb territóriumnak az osztrák-magyar katonai hatóságok részéről a legutóbbi időben többször történt megsértésére és azon intézkedésekre irányítsa, amelyeket a szomszéd monarchia minden ok nélkül magán és hivatalos személyekkel szemben és magával a szerb állammal szemben is tett. A miniszterelnök a nagyhatalmak képviselőinek e különböző események jegyzékét nyújtotta át és bizonyítékul a szerb territórium megsértésének hivatkozott a szerb területen talált osztrák-magyar katonai felszerelési tárgyakra és pedig egy lovassági kardra, amelybe „11. dragonyos ezred” volt bevéve, továbbá egy lovas katonai sapkára „Czernek” bevésett névvel, valamint egy tiszti tábori látesőre.

Katonai körökben kijelentik, hogy a helyzet Cattarróban nem olyan veszedelmes, mint ahogy látszik és ha Montenegró pücesot forralna Cattaró ellen, a város pozíciója sokkalta erősebb, semmint földrajzi helyzeténél fogva gondolni lehetne. Megtörtént minden katonai intézkedés, hogy Cattaró tarthassa magát és visszaverhessen minden támadást, míg újabb csapatok érkeznek, de teljes készenlétben áll valamennyi helyőrségi csapat.

Wekerle Sándor miniszterelnök és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a szombat esti vonattal Bécsbe utaztak, hogy a vasárnapra kitűzött közös miniszteri értekezleten részt vegyenek. A tanácskozás tárgyát a balkáni viszonyokai összefüggésben levő különböző gazdasági kérdések képezik.

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelen bárhova a legpontosabban szállíttatnak Betegh Pál könyves papir kereskedéséből Székelyudvarhely.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Rp. Keserű labdacok a Böm-bölde** részére.

Sign: Hetenként egy adag.

A farsang bár még messze van
De mi azért legyünk vigan,
Busuljon a ló helyettünk,
A bánattal már végeztünk.

Ki mint vetett, úgy aratott,
Jó takarmányt félre rakott,
Nekünk még a hideg sem árt,
Fával jó tele a kamránk.

A szüret is jól fizetett,
A hordónk is jól megtellett,
Nincsen hát okunk busulni,
Gunnyasztva sutba huzódni.

A koresmáros csak hallgatja,
Bajszát vigan sodorintja:
Igaz jó kedv, az kell nekem,
Minden ember vigan legyen,
A hasznát majd én zsebelem...

— Dr Veritás.

— **Erzsébet napja.** November 19. gyászos ünnepélyt jelent a magyar nemzet legújabb történetében; ez a nap megdicsőült Erzsébet királynénk, a magyar nemzet Nagyasszonyának nevenapja, mely újra és újra feltépi azokat a fájó, soha be nem heggedő sebeket, melyeket egy átkos gyilkos kéz, nemcsak a világ legszomorubb asszonyának, de a magyarság istenített királynéjának nemes szíven ütött és azzal az egész magyarság szívét örök időkre, gyógyíthatatlanul átdöfte. Az ő nemes, nagy alakja elevenedik meg e napon mindnyájunk kegyeletos emlékezetében és átkokat szórunk arra, a ki ezt a szegény nemzetet örangyalától, szerető anyjától megfosztotta és oly árvaságra juttatta, hogy örökös gyászával, folyton hulló könnyeivel sem képes elsimítani. Milliók ajkáról szállt e napon a megemlékezés ájtatos imája az egek Urához és templomokban, iskolákban, intézetekben a dicső Nagyasszony hervadhatlan nagy érdemeihez méltón ünnepelték meg a vigasztalan nemzet szent kegyeletét.

— **Kenessey Béla** püspök fogadása nagy ünnepélyességgel fog történni. Mint értesülünk Héjjasfalván a vármegye nevében az alispán Dr Sebessi János a kollegium részéről ugyanott Ugron János főgondnok vezetése mellett Gönczi Lajos, Vajda Ferenc, Bíró Áron és Szabó András előljárásági tagokból alakított küldöttség köszönti a püspököt. Nov. 25-én fel 2 órakor érkezik az udvarhelyi állomásra, hol a város nevében Gottárd János polgármester fogadja. A ref. kollegiumhoz állítandó diszkapunál Gönczi Lajos igazgató fogadja üdvözlő beszéddel. Másnap november 26-án délelőtt 11 órakor kezdődnek a kollegiumban a tisztelgések. Fél kettőkor a Sükösd-féle helyiségben bankett lesz. Egy teríték ára 6 K. Jelentkezni, illetőleg jegyet váltani az ebédhez lehet Székely Dénes könyvkereskedésében. Este 6 órakor a kollegium tornacsarnokában tartandó egyházi estélyen a püspök fog beszélni. A város lakossága felkérte, hogy november 25-én a házakat lobogózza fel.

— **Protestáns estély.** A székely-udvarhelyi református egyházközség főtiszteletű és méltóságos Kenessey

Béla püspök látogatása alkalmából november 26-án, csütörtökön este 6 órakor a református kollegium tornacsarnokában tartja meg ez évben első egyházi estélyét, a rendezők ezen estélyre a következő érdekes műsort állították össze. 1. Gyülekezet éneke. 2. Elnöki megnyitó, tartja Vajda Ferenc ref. esperes. 3. Iskarióth, irta Váradi Antal, szavalja Ferenczi Lenke, 4. Énekel Manchen Margit, zongorán kíséri Kassay Irén. 5. Kenessey Béla püspök beszéde. 6. Vonós négyes, előadja az ifjúsági zenekar. 7. Haldokló mellett Tompatól, szavalja Gönczi László VIII. o. t. 8. Bezáró beszéd. 9. Bezáró ének. Az estélyre külön belépő díj nincs, azonban kegyes adományok gyűjtésére persely fog kitétetni. A befolyó tiszta jövedelem szegény tanuló gyermekek karácsony fájára fog fordíttatni. Meghívók nem bocsátatnak ki, hanem az érdeklődő közönséget ezután hívja meg az egyházközség. Az estély rendezői özv. Szabady Ferencné, Dr Bodolla Gáborné. Csanády Zsóanné.

— **Korpótlékok folyósítása.** A községi és hitfelekezeti elemi iskolai tanítók és tanítónőknek f. évi okt. 1-én esedékessé vált 100—100 K korpótlékát a vallás- és közoktatásügyi miniszter folyósította s erről a közigazgatási bizottságot értesítette.

— **Erdélyrészi vásárok.** Vasárnap november 22-én Magyarzsombor; 25-én Alvincz, Bánffy, hunyad, Görösön, Gyalakuta, Gyergyóditró, Kutyfalva, Szászkezd; 27-én Kászonalitz, Nagykáson, Zabola; 29-én Oláhfalva; 30-án Bethlen, Medgyes, Szék.

— **A jótékony nőegylet** szerdán, e hó 18-án rendezte első fillérestélyét az idényben, mely minden tekintetben kitünően sikerültnek nevezhető. A válogatott műsor nagy befolyással volt az egész est kedélyes hangulatára és az összes közreműködők részorgálmak a gazdagon aratott elismerésre és tapsra; a Farczady nővérek kettős éneke nem mindennapi élvezetet szerzett, Pálffy Aladárné betegsége miatt kénytelen volt lemondani; Dr Kovácsy László kedves humorát, egészséges komikumát, feszitelen előadási modorát már gyakran méltattuk és ez alkalommal is csak dicsérettel adózhatunk neki. Burger Arthur, díserét, finom előadásával bilincselte le a hallgatóságot. A társaság az egész estét a legkitünőbb kedélyhangulatban töltötte és kíváncsian, hogy ennek a következő estéken hasonló folytatása legyen.

— **Mükedvelői előadás.** A helybeli mükedvelők december hó 1-én részben a helybeli szegényalap javára előadást rendeznek; szinre kerül Megyeri Dezső „Özvegy kisasszony” c. énekes bohózata. Ezen előadásra már előre is felhívjuk a közönség szíves figyelmét; a színlapok a napokban hordatnak ki.

— **Kirendelés.** Az igazságügyminiszter Hegyemegyi Kiss Pál udvarhelyvármegyei főispáni titkárt a székelyudvarhelyi ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottá rendelte ki.

— **A polgári önképző és segélyző egyület** november hó 24-iki fillérestélyét rendezik: Bányai Zsuzsa és Annuska, közreműködnek: Magánének. 1. Részlet a „Kis Molnárné” című operettből: Czelesta dala. 2. „A kesergő leány” Kovács Endrétől,

énekli özv. Mihálovits Béláné. Szaval Schaffent Annuska. Monologot ad elő: Szigetéri József.

— **A helybeli jótékony nőegylet** 1908 december 5-én a „Budapest”-szálloda nagytermében szegények és árvák segélyezésére tánccal egybekötött jótékonycélu tea-estélyt rendez. Belépő-jegy ára személyenként 1 K, páholy 4 K, tanuló jegy 60 fillér. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a rendező bizottság. A tea-estély kezdődik 7, a tánc 10 órakor.

— **Halálozás.** Orendi Dániel életének 45-ik, boldog házasságának 14-ik évében, hosszas szenvedés után e hó 17-én éjjeli 1 órakor jobb létre szenderült. Hült tetemeit e hó 19-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor kísérték örök nyugalomra, gyászoló családja és nagyszámu közönség részvétele mellett.

— **Kitüntetett főispán.** Ő felsége a király Elekes Belát Háromszékvármegye nyugalomba vonult főispánját a Lipót-rend lovag keresztjével tüntette ki.

— **Öngyilkosság.** Mely megdöbbentéssel vesszük a hírt, hogy Gyárfás Aladár 21 éves huszárönkéntes, a köztisztletben álló Gyárfás Endre székelykereszturi nagybirtokos szépreményű fia e hó 18-án Budapesten a Rémi szállodában szíven lőtte magát. A megelőző napon még Budapesten tartózkodó édes apjával kedélyesen és vigan töltötte el az időt midőn apja elutazott este a szállodában egy második emeleti szobát bérelt. Meghagyta a szálló személyzetének, hogy reggel ne háborgassák. Másnap délelőtt tizenegy órakor a szobapincér zörgetett az önkéntes ajtaján. Amikor választ nem kapott, gyanus volt a dolog. Betörték az ajtót s az önkéntest az ágyában, vértől elborítva, holtan találták. Nyomban értesítették a honvédtérparancsnokságot és a rendőrséget. A katonai hatóság részéről megjelentek a helyszínen: Kézmárszky Béla térparancsnok, Végh István főhadnagy és Bárgyu László ezredorvos. A rendőrség részéről Csizsér dr. rendőrfogalmazó és Ecsedy Gedeon rendőrorvos. A helyszíni vizsgálat során megállapították, hogy Gyárfás Aladár, aki a honvéd központi lovasiskolában teljesített szolgálatot, mellbe lőtte magát. A Browning-revolvert megtalálták mellette. Az öngyilkosságot még az éjszaka követhette el. Az asztalon papírlapot találtak, a melyre a következők voltak feljegyezve: „Önként halok meg. Tettem oka szerelmi bánat, életuntság. Kérem a boncolás mellőzését.” Hozzá tartozóinak több levelet hagyott hátra, melyek talán világosságot derítenek a gyászos ügyre. Holttestét beszállították a csapatkorházba. — Öszinte részvételt osztunk a közszeretethen álló család megrendítő gyászában.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter dr Szabó Emil székelykereszturi állami tanítóképezdei segédtanárt ugyanezen intézethez rendes tanárrá nevezte ki.

— **Előléptetés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Botos Imre székelykereszturi állami tanítóképző intézet gyakorló iskolai tanítót a IX-dik fizetési fokozatba léptette elő.

— **A szárhegyi márvány.** Erdély hegyeinek márványkincseit különösen a szárhegyi hegylánc rejtje magában. Hozzávetőleges számítás szerint a 25 kilométer hosszú, átlag 3 kilométer széles hegylánc háromezer millió köbméter követ tartalmaz s ha csak 1 koronára tesszük a kö köbméterének értékét, szédítő nagyságu összegre becsülhetjük a szárhegyi hegylánc kincsét. Ámde ha ezt a követ a hegyből kiszabadítják s csak nyers tömbökben hozzák piacra s csupán egyharmada a kőnek lesz jó és használható, még ebben az esetben is milliókat ér. A szárhegyi márvány szakemberek véleménye szerint az első osztályba sorozható. A mint a székely körvasut teljesen kiépül, azonnal megkezdődik a bányászat s remélhetőleg az egész országban alkalmazzák a székely márvány gyönyörű anyagát.

— **Az udvarhelyköri Dávid Ferenc egyület** őszi közgyűlését e hó 18-án tartotta a homoródszentpéteri unitárius egyház községben. A templomi gyülekezet Vajda Antal homoródvárosfali énekvezér tanító vezetése mellett „E szent napon örvendezzünk” egyházi éneket énekelvén, Gál József recsenyédi lelkész mondott alkalmi szép imát. Elnöki megnyitót, illetve programbeszédet az új elnök Demeter Dénes karácsonfalvi lelkész tartott. Tompa M. „Bosnyák Zsófia” költeményét, ifj. Deák Mózesné urasszony szavalta el mély és igaz érzéssel. Györffy István h. sz. mártoni ig. tanító „A vallásos nevelés” címen tartott értékes felolvasást. A közöket az egyület dalkörének énekszámai töltötték be. Ajtay János almási lelkész kar nagy vezetésével. Elnök bezárója után 10 percznyi szünet volt, azután az adminisztratív közgyűlés következett. Ezen határozatba ment, hogy az őszi közgyűlések helyett ezután csak választmányi gyűlés tartatik s télen koncerttel egybekötött táncestélyek a dalkör pénztára javára. Külön füzetben lesz kiadva az elnöki megnyitó, a Györffy I. mostani és Ürmösi J. jun. 18-iki felolvasása. Ajtay alelnök tisztelettel lemondván, helyébe Györffy István választatott titkos szavazattal, nyervén az összes szavazatot. Új tagoknak bejelentettek s felvették Boda József orgona művész, Gábor Márton vaskereskedő, Pál Gyula takarékpénztári pénztárnok, Szén Mihályné. Az iskolában közebedre gyűlt össze a közönség. Jó hangulatban este végződött az ebéd.

— **Nyilvános elszámolás és köszönet.** A helybeli Nőegylet által kibocsátott gyűjtő iven, a szegény és árva tanuló gyermekek téli ruházattal való ellátására a következők adakoztak: (Folytatás.) Martinovits Szilárdné 1 K, Lányi Imréné 1 K, Szabó Árpádné 1 K, Betegh Pálné 1 K, Kassay Józsefné ruha, özv. Kabos Karolyné ruhanemű, Heitz Adolfné 1 K, Haab Martonné 1 K, Szöllösi Samuné 2 K, Demény Ferencné, ruhanemű Hein Pálné 1 K, Barabás Andrásné 3 K, Bíró Istvánné 1 K, Farcádi Albertné 1 K, Gyarmathy Ferencné 2 K, Riemer Gusztávné ruhanemű, N. N. 20 f. Solymossy Lajosné ruhákat, Barsay Karolyné 2 K, Molnár Karolyné 1 K, Dózsa Jakabné ruha, Tamás Al-

bertné ruha, Mátéffy Domokosné 2 K, Zonda Józsefné 2 K, Dr Kassay Albertné ruhanemű, Emberi Árpádné ruha, Persián Jánosné ruha, Dr Vass Lajosné ruha, Sándor Mózesné 1 K, özv. Becsekne 50 f Maráth Józsefné 1 K, Zöld János 1 K, Homolay Lajosné 2 K, Ugron Istvánné ruha, Amberboy Józsefné ruha, özv. Szabady Ferencné 2 K, Dr Révffy Zoltánné 2 K, Stratzinger Emilné 3 K, Horváth Károly 2 K, Vajda Ferencné 1 K, Vári Albertné 2 K, Vajda Lajosné ruha, Leichtner Gyuláné 2 K, Becsek Aladárné 2 K, özv. Székely Adolfné 1 K, Gáspár Balázsne 1 K, özv. Soó Rezsőné 2 K, Ilyes 2 K, Dr Egyed Balásné. egy gyermek kabát, Németh Albertné kis kabát, Ugron Ákos 5 K, Dolny Róbertné ruha, Dr Borosnyai Pálné 1 K, özv. Bodrogi Sándorné 1 K, Gróf Mikes János 5 K, Spanyár Pálné 1 K, Nagy Elemérné ruhadarabok. A jószívű adakozók fogadják úgy a Nőegylet, mint a szegény tanuló gyermekek köszönetet.

AZ ANYATEJTŐL

elválasztott gyermekek gyorsan kővérednek, erősekké és rőnsás színűekké válnak, ha a tápláló SCOTT-féle EMULSIÓT szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik a

SCOTT-féle EMULSIÓT.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle mód-szer védjegyét a — halászt — kérjék figyelembe venni.

Orvosok és bábák az egész föld kerekén állandóan ajánlják a Scott-féle Emulsiót, mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, amelyek a SCOTT-féle Emulsió nyomán keletkeznek.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f
Kapható minden gyógyszertárban

Humoros apróságok.

I.

Vagy úgy!

— Mondja csak Mámicsák ur, miért küldte vissza Olga kisasszonynak a jeggyűrűt?

— Nagyon gyöngéd volt hozzám! Minden percben a nyakamba borult és így sohajtott: Robert, drága Robert!

— Hisz ez nagyon hízogó!

— Igen, de engem Jónásnak hívnak!

II.

Szellemeskedés.

— Hogy fogna egy elefántot?

— Nem tudom!

— Vesz egy fekete táblát, ráírja 2+2=5. Kiviszi az erdőbe s ott egy fán felakasztja. Az elefánt arra jön nézi a táblát s tőri a fejét rájta, hogy hogyan lehet 2+2=5. S addig tőri a fejét, míg beöri. Akkor maga hazavezeti. Érti mutuj.

III.

Bálban.

— Nézd, hogy körülrajongja Irmát a sok fiatalember.

Vén kisasszony: Eh, mit! Elvegre is csak egy veszi nőül.

IV.

A kis zsaroló.

Laczika (felre hívja Margit hugát): Ha nem adsz egy darabot a vajjas kenyérből, akkor — tudok rólad valamit!

Közl: Fülei Sz. Lajos.

Kiadja: Betegh Pál villam-motoros könyv- és újságkiadó intézete.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

FESTŐMŰVÉSZET
REMEKEI.

REGI MESTEREK: Murillo, Rembrandt, Hobbema, Liotard, Goya, Rexi, Tizian, Turner, Rogier, Id. Hals, Id. Holbein, Reynolds, Raffael, Botticelli, Luini, Fra Angelico, Ferrari, Dürer, Caravaggio, Rubens, Velázquez és mások leghíresebb alkotásainak gyűjteménye az eredeti festményeket hűven előtáró színes másolatokban egyenként is kapható 23/33 cm. nsban;

BETEGH PÁL
KÖNYVKERESKEDÉSÉ-
BEN SZ.-UDVARHELY
Kossuth-utca 31. sz. a.

H O I ?
Grébel László
cukrászdájában
(Bethlen-utca 1. szám alatt, a kir. törvényszékkel szemben) kaphatók saját készítményű legfinomabb édes és sós tea-sütemények, valamint saját gyártmányú finom cukorkák és mindennemű friss sütemények.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város birtokosági tanácsa a csordapásztori állásra 1909. évre pályázatot hirdet.

A kik erre pályázni akarnak, előljárósi bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványukat folyó évi december 6-ig Hlatky Miklós birtokosági elnökhöz nyújtsák be. Székelyudvarhelyt, 1908. november 18.

Förstner-féle gőzfürdőgép
olcsó árért eladó.
Cím e lap kiadóhivatalában.

Árverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi róm. kath. finevelő-intézethez tartozó Lakatos-alapítvány árverésén — az alapítvány szántói Karé-dűlőben (szombatfalvi határ-rész, rét) 1194—1195. hsz. alatt 7 hold, 142 négyszöglet tesznek ki — 10,000 koronás ajánlat történt. De a törvényes határidő alatt 10,500 koronás utóajánlat tétett. Ennek alapján f. évi nov. 29-ére újabb árverést hirdetek és felhívom árverezni szándékozókat, hogy említett napon d. e. II órakor a törvényes bánatpénzzel a finevelő-intézet igazgatóságának helyiségében jelenjenek meg.

Székelyudvarhelyt, 1908. november 20.

Kovács János,
tinev.-int. igazgató.

FOGORVOS PERL JÓZSEF

American Dentist

E hó végén Székelyudvarhelyre érkezik, hogy a megkezdett fogorvosi munkákat befejezze.

Sz.: 7691—908 tkvi

Hirdetmény.

Városfalva község telkkönyve birtokszabályozás következtében alakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nevezve amelyekre az 1886. évi XXIX. az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. c. ben szabályozott eljárás, a tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. § ai alapján, ideértve e § oknak az 1889. 38. t. c. 5. és 6 § aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. § a) pontjában foglalt kiemléseket is — valamint a 1889. XXXVIII. t. c. 7 § a és az 1891. XVI. t. c. 15. § a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886.

évi XXIX. t. c. 22 §-a alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1909. évi június hó 1. napjáig be-
zárólag a tkvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személyné a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, a kik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. § ainek eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással elni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi június hó 1-éig be-
zárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, — mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe véretni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések alól nem különben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t. c. sz. rinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sérevelik, ideértve azokat is akik a tulajdonjogarányának az 1889. évi 38. t. c. 16 § a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1909. évi június hó 1. napjáig be-
zárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármennyű igényeiket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik

Kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságtól.

Okland, 1908, november 10.

MÁTHÉ,
kir. jbiró.

Névjegyek,
Meghívók,
Eljegyzési
és Esküvői
valamint gyász-
jelentések,

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek
Betegh Pál
villamos tüzemre berendezett könyvnyomdát és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.
Videki megrendeléseket azonnal elintézi.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közhívnél, oszónál és meghűléseknél, bedörzsöléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest.

**Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany croszlánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.**

Nyomatott Betegh Pál villamos erőre berendezett könyvnyomdát-intézetében Székelyudvarhelyt, 1908.